

нав'язують нам інші, тоді як відповідальність за власні рішення спонукає до пошуку найкращих та найефективніших шляхів досягнення цілей [5].

Думка про те, що мотив – це закладена якість особистості, розповсюджена у працях західних психологів: М.Мадсена, Х.Мюррея, Дж.Аткінсона. Основна ідея такого підходу базується на тому, що особистістю керують не зовнішні стимули, а внутрішні риси характеру, якому притаманний постійний інтерес до того, що відбувається навколо. Завдання педагога, що працює з такою категорією студентів, є виявити внутрішні інтенції, інтереси особистості та створити резонанс з цілями педагога, - це і стане способом створення мотивації [5].

Мотив як стан, має пряме відношення до емоційного фону організму, що спонукає чи навпаки, блокує прагнення до дій. Створення емоційного фону є найскладнішим компонентом формування мотивації, та вимагає високого рівня емоційної компетентності самого педагога, його вміння впливати на емоційний стан особистості.

Виходячи з цього, можемо констатувати, що особистісно-орієнтований характер мотивації буде більш ефективним ніж професійно-орієнтований, адже існує велика доля скептицизму у суспільстві щодо того, які саме професійні навички він потребуватиме у недалекому майбутньому [1].

Література

1. Ильин Е.И. Мотивация и мотивы / Е.И. Ильин. – СПб. : Питер, 2011. – 508 с.
2. Зимняя И. А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. — М. : Издательская корпорация «Логос», 2000. — 384 с.
3. Скрипченко О.В. Вікова та педагогічна психологія / О.В. Скрипченко. – К. : Освіта, 2001. – 287 с.
4. Слостенин В. А. Педагогика : учебник / В. А. Слостенин, И.Ф. Исаев, Е.Н.Шиянов. – М. : «Академия», 2011. – 380 с.
5. Psychologies. Ежемесячный психологический журнал. - №3, 11.03.2016. – М. : ООО «Херст Шкулев Паблшинг», 2016. – С. 56-59.

УДК 159.9:613.86

М.О.МАРЦЕНЮК, Г.М.ШОПА
Мукачівський державний університет

ЧИННИКИ ПОДРУЖНЬОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОДОЇ СІМ'Ї

Що ми розуміємо під сімейним благополуччям? Які сім'ї ми відносимо до благополучних?

Поняття «благополуччя» відбувається з поняття «благо». За Платоном «благо» є вища моральна цінність, єдність чесноти і щастя. Г.Гегель розглядає «благо» як об'єднане в «одному особливому» потреби, інтереси і цілі суб'єкта. Тому благополуччя в літературі зазвичай визначається як щаслива забезпечена спокійне життя, відсутність матеріальних недоліків, неприємностей; щастя, взаємність, тобто відповідні задоволені потреби і досягнуті цілі, які приносять суб'єкту відчуття щастя, забезпеченості і спокою [2].

Складність сім'ї як соціальної системи і психологічної спільності людей різної статі, віку, соціальної і професійної приналежності призводить до того,

що спроби виділення повного списку чинників сімейного благополуччя є досить складними і неоднозначними.

Люди, що створюють сім'ю, прагнуть задовольнити комплекс потреб - в любові, в дітях, в переживанні загальних радощів, в розумінні, спілкуванні. Проте становлення сім'ї - це не лише реалізація ідеальних уявлень про шлюб, які склалися у майбутнього подружжя. Це реальне життя двох, а потім і декількох людей, в усій її складності і різноманітті; вона включає безперервні переговори, укладення угод, компроміси і, звичайно, подолання труднощів, вирішення конфліктів, які є в кожній сім'ї [3].

До найважливіших передумов майбутнього сімейного, у тому числі подружнього, благополуччя відноситься соціальну зрілість подружжя, підготовленість до активної участі в житті суспільства, здатність матеріально забезпечити свою сім'ю, сформованість почуття обов'язку і відповідальності, самовладання і гнучкості. Найбільш вдалі шлюби тих людей, які цінують у своєму партнері надійність, вірність, любов до сім'ї і твердий характер. У «ідеальному шлюбі» дружини найчастіше мають такі риси особи, як витриманість, працьовитість, дбайливість, самовідданість і гнучкість поведінки [2].

О.Г Сіляєва виділяє чинники, що здійснюють непряму та пряму дію на благополуччя подружнього життя.

До чинників, що здійснюють непряму дію можна віднести:

- особливості подружніх стосунків в батьківських сім'ях;
- сімейний устрій батьківської сім'ї,
- матеріальний рівень сім'ї, в якій зростали і виховувалися подружжя,
- негативні явища, що спостерігаються в батьківській сім'ї і в характері батьків.

До чинників, що здійснюють пряму дію на благополуччя подружнього життя відносяться:

Освіта. Вища освіта не завжди підвищує рівень стабільності сімейних стосунків. Навіть у шлюбі, укладеному між двома молодими людьми, що закінчили вищі учбові заклади, можуть виникнути конфлікти, які, якщо їх своєчасно не вирішити, можуть дати привід для розлучення. Проте інтелектуальний рівень і характери партнерів не повинні надмірно відрізнятися.

Трудова стабільність. Люди, що часто міняють місце роботи, відрізняються нестійкістю, надмірним незадоволенням, нездатністю налагоджувати тривалі стосунки.

Вік визначає громадську зрілість партнерів, підготовленість до виконання подружніх і батьківських обов'язків. Найбільш оптимальним вважається вік 20-24 роки. Найбільш природна різниця у віці подружжя 1-4 роки.

Тривалість знайомства. За період знайомства важливо добре пізнати один одного не лише в оптимальних умовах, але і у важких ситуаціях, коли яскраво проявляються особисті якості і слабкості характеру партнера. Можливо, як це прийнято зараз, пожити разом деякий час, щоб освоїтися, звикнути до особливостей один одного.

Усі ці чинники створюють передумови виникнення подружньої сумісності чи несумісності.

Психологічна сумісність визначається як взаємне прийняття партнерів по спілкуванню і спільній діяльності, засноване на оптимальному поєднанні - схожості або взаємодоповнюваності - ціннісних орієнтації, особистих і психофізіологічних особливостей.

Таким чином, гармонію сімейно-шлюбних стосунків з точки зору особистих параметрів визначають декілька основних елементів:

- емоційна сторона подружніх стосунків, міра прихильності;
- схожість їх представлень, видінь себе, партнера, соціального світу в цілому;
- схожість з партнером моделей спілкування, поведінкові особливості;
- сексуальна і, ширше, психофізіологічна сумісність партнерів;
- загальний культурний рівень, міра психічної і соціальної зрілості партнерів, схожість систем цінностей подружжя [3].

Найбільш поширеними чинниками, що зумовлюють успіх або невдачу в шлюбі, являються особисті якості подружжя і їх уміння вирішувати всілякі проблеми, бути в гармонії один з одним. При вивченні особистостей подружжя особливої уваги заслуговують такі властивості: екстравертність-інтравертність, домінантність-підлеглість, ригідність-гнучкість, оптимізм-песимізм, безпечність-відповідальність, раціоналізм-романтизм, запальність-лабільність, здатність до соціальної адаптації. Про особливості характеру подружжя свідчить їх відношення до роботи, навколишніх людей, власності, до самих себе і родичів.

Отже, беручи до уваги вищезазначене ми прийшли до певних висновків. Період молодого сім'я насичений рядом проблем і непорозумінь, що обумовлені проходженням нею певного періоду життєвого циклу, що є цілком закономірними передбачуваними. Виокремлюються ряд чинників, що впливає на процес розвитку сімейної системи обумовлюючи її благополуччя. До них відносяться такі параметри як:

- готовність молодих людей до сімейного життя;
- гендерно-рольові стереотипи;
- розподіл та перерозподіл сімейних ролей;
- установки і очікування в шлюбі;
- сумісність людей, що беруть шлюб і створюють сім'ю (фізіологічна, психологічна, духовна);
- особистісні якості (моральні принципи, інтереси, кругозір, стиль життя, психосоціальна зрілість і шкала цінностей) [1; 4].

Отже, *благополучна сім'я* — це сім'я з високим рівнем внутрісімейної моральності, духовності, координації та кооперації, взаємної підтримки та взаємодопомоги, з раціональними способами вирішення сімейних проблем. Її благополуччя забезпечується гуманністю у взаєминах, вмінням любити і поважати одне одного. У ній існує висока координованість дій при вирішенні

внутрісімейних проблем, взаємоповага і взаєморозуміння формують позитивну моральну атмосферу.

Література

1. Капська А.Й. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / А.Й. Капська. - К. : ДЦССМ, 2003. – 184 с.
2. Ковалев С.В. Психология современной семьи. Информационно-методические материалы к курсу «Этика и психология семейной жизни» : Книга для учителя. — М. : Просвещение, 1988. — 208 с.
3. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / Е. И. Артамонова, Е. В. Екжанова, Е. В. Зырянова и др. ; под ред. Е. Г. Силаевой. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.
4. Семейная психология : учеб. пособие для вузов [4-е издание] / Л.Б.Шнейдер.- М. : Академ. проект., 2007. – 736 с.

УДК 378.147 : 37.034 – 057.874

Л.Б. МЕЛЬНИЧУК

Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Актуальність дослідження зумовлена концептуальними положеннями Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті щодо необхідності морального виховання особистості. З огляду на це проблема підготовки майбутніх педагогів до морального виховання молодших школярів набуває особливого значення у контексті професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах [1].

Здійснений аналіз науково-педагогічної та методичної літератури засвідчив, що проблемі морального виховання присвячено ряд досліджень (Л.Архангельський, Н.Бердяєв, Л.Божович, Т.Ващенко, Т.Гаврилова, В.Гуріна, М.Іванчук, Р.Павелків, О.Скрипченко та інші).

Наразі постає завдання виявлення готовності студентів до досліджуваної діяльності як якісного показника підготовки майбутніх учителів початкових класів до морального виховання молодших школярів.

Нами виокремлено наступні критерії готовності майбутніх вчителів до морального виховання молодших школярів: когнітивний, мотиваційний та діяльнісно-рефлексивний. Кожний із зазначених критеріїв характеризується певними показниками. Зокрема, показниками когнітивного критерію є: наявність знань з методик викладання; психолого-педагогічних і фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку; форм і засобів формування й корекції моральних якостей молодших школярів; наявність знань про критерії і показники їхньої моральної вихованості [2].

У свою чергу мотиваційний критерій характеризують такі показники: наявність об'єктивного уявлення про професійну спрямованість і мотивацію діяльності з формування моральних якостей молодших школярів; позитивного ставлення до розвитку власних моральних якостей, необхідних у майбутній професії; налаштованості майбутніх учителів початкової школи на здобуття

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>